

పాతికేళ్ళ ప్రగతి

- కాశీనాధుని రాధ

పాతికేళ్ళనాడు పవిత్ర భారతదేశంలోని తెలుగునేల నుంచి ఇక్కడికి వలసాచిన తెలుగువాళ్ళు, మహితశక్తి, ముందుచూపు కలవాళ్ళు అయిన కొంతమంది మహానుభావులు కలిసి ఈ తెలుగు కళా సమితిని స్థాపించారు, దాని వాయిస్సు, పేసూ అయిన తెలుగు జ్యోతిని వెలిగించారు. అంతటితో చేతులు దులిపేసు కోకుండా శంకరాభరణంలో చెప్పినట్టు తమ చేతులడ్డుపెట్టి కాపాడేరు, భద్రంగా తరువాతి వాళ్ళ చేతుల్లో పెట్టారు. తరువాత వచ్చిన కార్యనిర్వాహకులు కూడా వాళ్ళ సాయాశక్తుల వీటిని పోషించారు, నిలబెట్టారు. ఎందరిదో కష్టఫలం అయిన తెలుగు కళాసమితి రజతోత్సవాన్ని ఈనాడు మనం అందరం కలిసి గొప్పగా జరుపుకుంటున్నాము.

పెళ్ళి చేసుకుని అత్తారింటికెళ్ళిన అమ్మాయి, పుట్టింటిపేరు ప్రతిష్టలని నిలబెట్టి, తనదైన కుటుంబానికి సంఘంలో ఉనికిని గుర్తింపుని కలిగిస్తుంది. ఈ అమ్మాయి ఫలానా వారి అమ్మాయి అనిపించు కుంటుంది. ఇలాంటి సంస్థలు పుట్టడానికి పెరగడానికి వెనుక వున్న సిద్ధాంతం అదే మి. సొంత వూరిదిలి పరదేశం వచ్చాం... మనతో తెచ్చుకున్న వాటిల్లో అతి విలువైనవి, అపురూపమైనవి, మన భాషా సంప్రదాయం, సంస్కృతి, వీటిని ఈనాడు మనం ఉంటున్న సమాజంలో పదిలపరుచుకోవాలని అనుకోవడమే తెలుగు కళా సమితిలాంటి సంస్థలు పుట్టటానికి, తెలుగుజ్యోతి లాంటి పుస్తకాలు అచ్చువేసుకోవటానికి మూల కారణం. మన తెలుగు కళా సమితి ఇంత వరకు మన తెలుగు సాహిత్యాభిమానానికి జోతలు పెడుతూ రచయితలని, పండితులని, అవధానులని, ఆదరించి సత్కరించింది. తెలుగుజ్యోతి పత్రిక ద్వారా మన పుట్టింటి నుంచి, మెట్టిలైన ఈ అమెరికాఖండం నుంచి రచయితలని ఆహ్వానించింది, ప్రోత్సహించింది. సంప్రదాయ సిద్ధమైన మన కూచిపూడి, భరతనాట్యాలలో మహామహులైన కళాకారులతో బాటు, మన చిన్నారుల కళా కౌశల్య ప్రదర్శనకి రంగస్థలాన్ని అలంకరించింది. బహువిధ ప్రజ్ఞా శాలులైన సంగీతవేత్తలతో పాటు మన ఇంటి పంటలైన ముద్దు బిడ్డలకి ఆసనాలు వేసింది. రంగుల తోరణాలతో, పసందైన విందుభోజనాలతో, వేడుకలు,

వినోదాలతో మన పండుగలని సందడిగా చేసింది. ఇంతవరకు మన కథ సాఫీగా నడిచినట్టు కనిపిస్తోంది. ఇంతేనా మనం చెయ్యాలింది?

ఒక సంస్థ అయినా, దేశం అయినా కాలగతిలో విజయవంతంగా నడుస్తూ ముందుకెళ్ళిందంటే - దాన్ని సాధారణంగా ప్రగతి, పురోగతి లాంటి మాటల్లో వర్ణించడం పరిపాటి. ఈ moving forward లో మొదట ఉన్నదానికి ఏదో కొంత add చెయ్యడమో, కొంత మార్పు చెయ్యడమో జరిగిందనే అర్థం కూడా ఉంది మి. “పదండి పోదాం, పదండి ముందుకు, పదండి పోదాం వడివడిగా” వంటి మాటలు విన్నప్పుడు ఇప్పుడున్న దానికంటే బాగుండే స్థితికి వెళ్ళడం అనే మామూలుగా అనుకుంటాం. నిజానికి ముందుకెళ్ళడం అనేది సరైన మాటా? లేకపోతే మనసాత్మని భద్రంగా కాపాడు కోవడం అంటే 'preservation' అనేది సరైన మాటా? నిజానికీ రెండు కలిస్తేనే అది నిజమైన పురోగమనం. కాలగమనంలో మార్పు అనేది అతి సహజమైనది. మనతో మూటకట్టి తెచ్చుకున్న ఈ సంస్కృతి, సంప్రదాయం, భాషా వీటన్నిటి లక్షణం కూడా కాలాన్ననుసరించి మారటమే. అయితే ఇందులో మనం ఊడబొడిచేదేమిటి? అంటే.... పారుతున్న పంటకాలువని గట్టు తెగిపోకుండా చూసుకోవడం. ప్రక్కన కలుపు మొక్కలో, ముళ్ళమొక్కలో మొలిస్తే వాటిని తొలగించడం. అలాగే పక్కనో పూలమొక్కో, కూరమొక్కో మొలిస్తే దాన్ని చూసుకోక పారపాటున పెల్లగించ కుండా జాగ్రత్త పడటమూనూ.

“ఊహ తెలియంగల లేఖకకోత్తముల్” కలిగిన కాలంనుంచి డస్సుటాపు పబ్లిషింగ్ వరకు, వాడికేం మగమహారాజు అనే కుటుంబాల్లో పుట్టి, పులిటిగదిలో భార్య ప్రసవవేదనలో పాలుపంచుకునే మేనల్లుడిదాకా, ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థనుంచి ఇన్ డివిడ్యూయల్ పర్సనాల్ ఆఫ్ హాపీనెస్ ని కొలబద్ధపుచ్చుకు కొలిచే రోజులదాకా లాక్కిచ్చింది కాలం మనని. తరానికి తరానికి ఆలోచనల్లో ఔట్ లుక్కులో లెక్కలేనన్ని తేడాలు, వ్యత్యాసాలు. బోలెడన్ని సార్లు వీటి తలొగ్గుతున్నామని తెలియకుండానే సర్దుకుపోతున్నాం. నన్నయనాటి నుండి భాషలో మార్చే లేకపోతే మనకి తెలుగు లిపి ఉండేది

కాదు, ఇంకా “కంపు”ని “ఇంప”నుకుంటూ వుండేవాళ్ళం. రోడ్డు, కారు, రైల్వేస్టేషను, సబ్బులాంటి రోజూ వాడుకునే మాటలకి భాషలో చోటే లేక పోయేది. అంతవర కెందుకు, మనకీ కంప్యూటరులు, వెబ్బులూ, బ్లాగులు ఈమైల్లు ఉండేవి కాదు. ఇవన్నీ లేకుండా జీవితాన్ని ఊహించుకోండి. సరిగ్గా ఇప్పుడు మీ కాళ్ళకింద భూమి కదులుతూ వుండాలి మరి.

కాని మనలోనే (అంటే అందులో నేను కూడా ఉన్నా మరి) ‘ఏవిటో బొత్తిగా సినిమావాళ్ళని పిలిపించేస్తున్నారు’ అని (జమున, భానుమతి, శంకరాభరణం సోమయాజులుగార్లని పిలిచిన సంగతి మర్చిపోయి) అనుకునే వాళ్ళు, ‘చిటపట చినుకులు పడుతూ ఉంటే..’ లాంటి పాటలంటే పడిచచ్చిన సంగతి మర్చిపోయి, ‘ఏవిటో ఈ వెధవ సినిమాపాటలు’ వంటి కామెంట్లతో బాటు, **మరో పక్క** ‘ఎప్పుడు చూసినా భరతనాట్యాలు, కూచిపూడులూ అంటూ బోరుకొట్టించి చంపుతున్నారు’ ‘ఈ పాతచింతకాయ పచ్చడి మాకొద్దు’ అనీ, ‘బోలెడంత ఉత్సాహంగా గాయకుడో, గాయనో స్టేజిమీద పాడుతుంటే, కాస్త లేచి డాన్స్ చేస్తే తప్పన్నట్టు ముక్కున వేలేసుకుంటారు’ అన్న విసుగులు. మనం విననివీ, అననివీ కాదంటే అతిశయోక్తి ఏమీ కాదుగా.

సంవత్సరం తరవాత సంవత్సరంగా కొత్త కొత్త ఏళ్ళు వస్తున్నాయి. వాటితో బాటు కొత్తగా వచ్చిన వాళ్ళు, ఇక్కడ పుట్టి పెరిగిన వాళ్ళు, వీళ్ళంతా తెలుగు కళాసమితిలో సభ్యత్వం తీసుకున్నా లేక పోయినా మన సమాజంలో కొత్త సభ్యులే మరి. ప్రజాస్వామ్యం అంటే అన్ని వర్గాల వాళ్ళకి ప్రాతినిధ్యం వుండాలి. వాళ్ళ ఆలోచనలకీ, అభిరుచులకీ కూడా మన రంగస్థలం మీద చోటు కల్పించాలి. అవి తక్కిన వాళ్ళందరికీ మహాభాగా నచ్చక పోయినా ఫరవాలేదు. మార్పు మరుపురాని మలుపు అవుతుందో కాదో కాలమే నిర్ణయిస్తుంది. దాని గురించిన బెంగ, భయం మనకి అనవసరం. అంటే ఇందాక మాట్లాడుకున్న పక్కన కొత్తగా మొలిచిన వన్నీ కలుపుమొక్కలేనని కంగారు పడవలసిన అవసరం ఏమీ లేదు. పాతని ఆదరించినంత ఆప్యాయతతోనే కొత్తని ఆహ్వానించాలి. అలాగే కొత్త తరం వాళ్ళు పునాదిరాళ్ళలాంటి ముందు తరం వాళ్ళ సాహిత్యం, సంగీతం, నాట్యం లేకుండానే భవిష్యత్తు నిర్మించాలను కోవడం పొరపాటైన మాట. పాత మెట్లెక్కడమే కొత్తకి దారి. మనం ఉండబోయే ఇంటిని

మనకి నచ్చినట్టు సర్దుకోవడం ముస్తాబు చెయ్యడం మన బాధ్యత. దాని తీరు నచ్చలేదని ఇంటి తలుపులు మూసేయ్యడం సబబు కాదుకదా!

మన భాషా సంప్రదాయం, సంస్కృతులని పదిలంగా వుంచుకోవడం అంటే వాటి చుట్టు కంచుకోటకట్టి కందకం తవ్వడంకాదు. పందిరి మీదున్న సాంప్రదాయపు మల్లెలని నేలమీదున్న మార్పుల మరువాలతోకలిపి దండ కట్టడం లాంటిది. మన మూలధనాన్ని భద్రంగా కాపాడు కోవడంతో బాటు దానికి వృద్ధి, సమృద్ధులు సమకూర్చడం కూడా ఈ ప్రగతిలోని ముఖ్య భాగం.

కొయ్య కన్ను

- అఫ్సర్

అతన్ని రోడ్డు దాటిస్తున్న
ఆ కర్ర చప్పుడు
నా వెనక నడలాగా
తెరుచుకొనే వున్న అతని చూపు కింద
ప్రపంచం ఒక శూన్యపు గులక రాయి

గిరగిరా తిరుగుతూనే
వుంటుంది
అనేకార్థాల
అనేక వర్ణాల చక్రంలాగా
అతని కళ్ళకింద పొందిగ్గా
వొదిగి కూర్చున్న వాటి
అర్థాల కోసం
వెతుక్కుంటూ వుంటాను

అసలు అర్థం ఏమిటా
అని
అదే పనిగా శోధిస్తూ
వుంటాను
ఈలోపు అతను రోడ్డు
దాటి వెళ్ళిపోయాడు

నేను
రోడ్డు మధ్యలో
చిక్కు బడి పోయాను
కొయ్యబాలిన కన్నుతో